

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Nungkih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Veturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnine pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Kdor drugemu jamo koplje, pade vanjo sam.

Ko je dr. Tuma s svojimi pristasi vred izpodkopaval tla tako pred volitvami kakor po volitvah našim možem, najbrže ni verjel v resničnost pregovora: »kdor drugim jamo koplje...«, marveč, ne meneč se za svarilo tega vedno resničnega reka, izpodkopaval je dalje.

Vsak razumnik, ki količkaj pozna življenja razmere, prorokoval ni nič dobrega dr. Tumi in njegovi politiki po vsej nezasišani gonji, katero je vprižarjal proti izpričanim rodoljubom naše goriške domovine, — on, nepoznavalec iste in njenih razmer in še slabši poznavalec značaja našega ljudstva... vsakdo, ki je te stvari zasledoval, je trdil, da po taki akciji mora priti — reakcija.

In res, prišla je: dr. Tuma je danes poražen nespretni vojskovodja; on je padel s svojega nenaravnega viška in padel je tako, da se nikdar več ne pobere in danes po svojem žalostnem padcu si mora reči, da je igral svojo ulogo slabo, jako slabo in da je popolnoma nesposoben za narodnega voditelja.

Kar pa je pri tem Tumovem padcu najžalostnejše je to, da ga malokdo ali nikdo ne pomiluje.

Še pred sejo goriškega deželnega zbora minuli četrtek je v razkošnem škodoželju pisalo njegovo glasilo »Soča« o »tragediji Klavžarjevi« v deželni zbornici in danes, ko se niti niso oprane črke črnile, s katerimi so bili natisnjeni ti izbruhi osebnega sovražstva in bojazni za odborniški stolec, — danes že moramo pisati o — tragediji dr. Tume v deželni zbornici.

Predno pa govorimo o tej tragediji, ali bolje rečeno: tragikomediji, (kajti trditi smemo, da se je dr. Tuma, ta »politični orjak« spodtaknil nad »malim Klavžarjem« in telebnil, kakor nekoč Goljat, zadet od — frače Davidove), moramo najprej ovreči nekatere trditve zadnje »Soče«, katera poroča o tem dogodku v deželnem zboru.

LISTEK.

Nejednaka zakonca.

Ruski: A. Čehov.

(Konec.)

»Saj... saj ne plakam«, reče Pelagija ter se obrne strani. »Greh, Jegor Vlasič! Da bi bili preživeli le en dan z menoj, nesrečnico. Že dvanajst let je, kar sem vas vzela, a... a skoro se niti ne poznavala Jaz... ne plakam...«

»Kaj pa hočeš?... pomrma Jegor ter si drgne roki. »Ljubezni pač ne more biti. Mož in žena po stanu: ali sva si pa enaka? Jaz sem za te divji človek, a ti za me preprosta nerazumna ženska. Jaz prosti, objestni pohajč, a ti delavka — živiš v blatu. Jaz mislim o sebi, da sem prvi človek, kar se tiče lova, a ti zreš žalostno na me... Kje je tu enakost?«

»Ali saj sva se vendar poročila, Jegor Vlasič!« zaihti Pelagija.

»Poročen sem bil proti svoji volji! Ali si mari zabila? Zahvali grofa Sergija Pavliča... in sebe. Iz zavisti, ker streljam bolje od njega, me je napajal ves mesec z vinom. A pijanega se ne da le oženiti

»Soča« nanreč govori o tem dogodku kot o nekakem škandalu in pravi, da je bil uspeh volitve deželnega odbora sad absolutizma dr. Pajerjevega, češ, da je volilo na slovenski strani jednako število »Sloginih« in »naprednih« poslancev, a da so »Slogasi« dobili dva odbornika, naprednjaki pa nobenega, ker je tako hotel dr. Pajer. Kako malo se poda poražencu opravičevati svoj poraz, to bi moral dr. Tuma vsaj vedeti, a opravičevati ta poraz po vrhu še z zavijanjem resnice, to pa je naravnost smešno.

Od slovenskih poslancev so glasovali za dr. Gregorčiča kot odbornika za kmečko skupino trije, a za dr. Tumo — eden! Za prof. Berbuča pa kot odbornika iz cele zbornice je glasovalo od slovenskih poslancev pet, a za »Slogino« stranko šest, ako se pomisli, da je oddal prof. Berbuč svoj glas posl. Grči. V tej skupini je dobil dr. Tuma zopet samo jeden glas, oziroma njegova stranka dva glasa, ako se pomisli, da je oddal dr. Tuma svoj glas za posl. Štreklja.

Kje je tu kak škandal? Ako so Italijani pri izvolitvi slovenskih dveh odbornikov po starem običaju rešpektirali slovensko večino, je to popolnoma naravno a nikak škandal! Dr. Tuma in njegovi so si želeli, da bi se bili Italijani pridružili »napredni« manjšini proti večini »Sloginih« pristajajoč, v kateri namen je dr. Tuma tudi moledoval pri dr. Pajerju, in tako omogočili izvolitev obeh »naprednih« odbornikov. In ko bi se bilo zgodilo nekaj takega in bi bila izvoljena obadva »napredna« tovariša, a prav nobeden »Sloginih« — o tedaj pa bi »Soča« ne bila govorila o nikakem škandalu, o nikakem absolutizmu, marveč z zavijanjem svojih židovsko-hinavskih očij bi bila rekla, da je bila izvolitev pravična in pravilna, dasi bi bila baš taka izvolitev zares pravecati parlamentarni škandal in izdajstvo! Oj ptičice »napredne«, poznamo vas le predobro po petju in po perju!

In zdaj smo skupaj!

Kaj se je nameravalo od strani dr. Tumove garde?

O tem je dosti predrzno pisala že mesece poprej »Soča«: Nič manjega nego popolen poraz »Sloge« v zboru

ampak tudi v drugo vero spreobrniti. Iz maščevanja me je oženil — pijanega s teboj*) Lovca s kravjo dekle! Saj si videla, da sem pijan: zakaj si me pa vzela? Saj nisi robinja, mogla si ugovarjati! Se ve, za kravjo dekle je sreča, če vzame lovca; ali treba, da je človek razsoden. Nu, zdaj pa muči se, jokaj. Grof se šali, a ti plakaj... bij z glavo ob steno...«

Nastalo je molčanje. Nad sejo so preletele tri divje race. Jegor se ozre po njih ter jih spremlja z očmi, dokler se niso skrile daleč za gozdom kot tri jedva vidne pike.

»O čem pa živiš?« vpraša jo ter obrne pogled zopet na Pelagijo.

»Sedaj hodim na dnino, po zimi pa jemljem dete iz najdenišnice, pa je kr. mim. Dajo mi poldrug rubelj mesečno.

»Tsek!« dleskne Jegor z jezikom.

Spet molk. Tam od strani se je

*) Pri katoličanih bi bil tak zakon na prosto neveljaven. No, neki hrupljivi, zadirljivi lučnjaki in žaltavi »rodoljubi« se ogrevajo za »nepravoslavje«! Pa seveda: oni »močejo nič naši veri!«

in odboru, popolno izbacenje slovenskih rodoljubov od vseh javnih zastopov, a popolno strahovlado naprednih diktatorjev s pomočjo krivonosihih zahrbtnikov druge narodnosti in na koncu vsih koncev popolno ugonobljenje narodnega in verskega ugleda našega ljudstva in popolno predajo istega v kremplje internacionalnega kapitalizma!

To vse se je nameravalo in kdor tega ne veruje, je slep in kdor to taji, je hudoben!

In ker se ta grda nakana ni posrečila, — zato govori zdaj »Soča« o škandalu, ki da se je zgodil proti »napredni« stranki v deželnem zboru.

Ali je menil dr. Tuma in njegov vidni in nevidni štab, da smo bili mi slepi, ko se je vse to pripravljalo od njegove strani?

Ali je pričakoval dr. Tuma in ta njegov štab, da bomo mi držali križem roke in mirno gledali kako se izvrši nad našim ljudstvom najgrši politični masakre? Potem je preslabo sodil naše rodoljubje on in njegov vidni in nevidni štab!

Mi smo prav strogo opazovali to gonjo, mi smo vedeli za vsak korak, kajerega so Tuma in njegovi storili, plazeč se in kljuko podajajoč si pri raznih italijanskih in židovskih faktorijih in ne manj pri poslancih našega veleposestva. Vse to smo videli natančno in videli smo tudi že dr. Tumo, kako je vihtel svojo rabeljsko sekiro, da odseče jeden krat za vselej glavo »Slogi« — pri čemer mu je rezočega se obraza pripravljalo tnalo — italijanski žid!

Da, — povejmo še več! Ko se je dr. Tuma vsedel na sodni stol, da bi obsodil nevarnega si Klavžarja in onemogočil njegovo potrditev deželnim poslancem, sekundiral mu je pri tem italijanski žid, ali na kratko rečeno: žid! Žid dr. Graziadio Luzzatto je bil, kateri je insceniral pri Italijanih korak proti Klavžarju. In tu je bilo strašnega ogorčenja in zavijanja oči radi »nezasišanih dejanj«, katera da je zagrešil Klavžar »proti blaginji našega naroda« — dejanj pravimo, radi katerih je

oglasila tiha pesem; ali nagloma je potihnila. Teško peti v taki vročini...

»Pravijo, da ste napravili Akulini novo hišo«, reče Pelagija.

Jegor molči.

»Torej ona vam je po mislih...«

»To je že tvoja sreča taka vsoda!« reče lovec ter se zlekne. »Trpi, sirota! No, sicer pa z Bogom. Preveč sem se razgovoril. Zvečer moram v Boltovo; treba pohiteti...«

Jegor se dvigne, stegne se ter vrže orožje čez pleča. Pelagija vstane.

»Kdaj pa pridete v vas?« vpraša ga tiho.

»Čemu pa? Trezen ne pridem nikdar, od pijanega pa nemaš koristi. Kadar sem opit, se srdim... Zdrava bodi!...«

»Z Bogom, Jegor Vlasič...«

Jegor dene kapo na glavo, požvižga psu ter nadaljuje svojo pot. Pelagija stoji na mestu in zre za njim... Gleda ga, kako se mu dvigajo pleča pa mladi tilec ter opazuje njegovo leno, brezskrbno hojo; in oči se jej napolnijo žalosti in nežne ljubavi... Pogled jej beži po slo-

c. kr. državno pravdnštvo poslalo v zbornico izjavo, da nima najmanjšega vzroka postopati proti Klavžarju kazensko!!

V dobi zadnjih desetletij smo imeli neštevilno krat priliko slišati, kako znajo židje biti ogorčeni nad »pregrehami« ljudskih delavcev, kadar gre za to, da bi iste iztisnili od važnih javnih zastopov, na katere se hočejo usiliti sami. In kaj družega nameravajo židje tudi pri nas na Goriškem, nego uriniti se v vse naše javne zastope, v katerih bi hoteli delovati s svojim uplivom — v blagor ljudstva morebiti? Srečen, ki to veruje!

Mi nismo proti osebi žida dr. Luzzattia kot taki, a smo proti idejam, katere naravno zastopa vsak žid! In katere so te ideje? Kdo ne ve tega ki se količkaj peča z javnostjo? — In ni li naravnost smešno, ako se žid ogorčeno izraža o »pregrehami« našega rojaka Klavžarja, kateri je našemu ljudstvu s svojim neumornim delovanjem pridobil že mnogih in raznih koristi — neda bi bila to njegova dolžnost, — ko pa nam o židovstvu govori zgodovina pretresljivi govor, da so že spravili na be-raško palico na tisoče in tisoče družin ter da je v njihovo žrelo padlo blagostanje celih narodov in držav! In to v očeh »Soče« in dr. Tume ni hudodelstvo, — »hudodelec« pa jima je kot čebelica neutrudljivo za naš narod delujoči Klavžar!

Ali seveda!

»Napredna« kampanja si v deželni odbor ni želela marljivega Klavžarja — ker bi bilo to že proti sebičnosti naprednih kolovodij glede 4000 K, — pač pa si je želela žida dr. Luzzattia, kateri bi bil imel kot odbornik lahko po dve železi v ognju, jednega v furlanski in jednega seveda tudi v slovenski peči, katero sta mu želela kuriti kot odbornika »naprednjaka« dr. Tuma in dr. Treo.

In ko bi se bilo tako zgodilo, kakor je ležalo že vse v načrtu in kakor so se za trdno nadejali do predzadnjega četrta, — to bi v očeh dr. Tume in njegove »Soče« ne bil nikak škandal, kakor jim tudi ni škandal, da sedi že v naši deželni zbornici jeden dr. Graziadio Luzzatto. (Konec pride).

kem, visokem stasu (vzrastu) moževem in draguje ga in miluje. On pa — kakor bi čutil ta pogled — se ustavi ter se ozre... Molči; po njegovem licu in dvignjenih plečih je spoznala Pelagija, da jej hoče nekaj reči. Boječe pohiti k njemu ter zre proseče nanj.

»Nal!« reče jej ter se obrne...

»Z Bogom, Jegor Vlasič!« reče žena, prijemši brezmiselno podani rubelj.

On pa stopa po dolgi, ravni poti, nalik napetemu jermenu. Pelagija stoji blede, negibljiva kot kip in lovi z očmi vsako njegovo stopinjo. Dolgo je zrla za njim... Aliglej, rdeča barva njegove srajce se zliva s temno barvo spodnje obleke; ni več videti stopinj, ne ločiti psa od čevljev. Le čepica je še videti; no — mahoma se zasukne Jegor na desno, v goščavo in čepica izgine v zelenju.

»Z Bogom, Jegor Vlasič!« zašepeta Pelagija in se dvigne na prste, da bi vsaj še enkrat zagledala belo čepico. Na to pa globoko vzdihne: »Oh, to življenje!«

Predlog

poslanca prof. Berbuča v seji dežel. zbora goriškega dne 2. januarja 1902 glede povišanja užitnine na pivo.

(Konec.)

Nočem se spuščati v tem oziru v podrobnosti, ker se je to vprašanje v naši zbornici opetovano in temeljito razpravljalo: omeniti mi je le, da mora plačati posestnik na Goriškem od njiv I. vrste 50 K, na Kranjskem od njiv iste vrste pri jednaki legi in enakih podnebnih odnošajih pa le 34 K; tu od senožeti I. vrste 56, tam 34 K; pri nas od vrtov 70 K tam 41 K; od vinogradov tu 60 K tam 44 K; od pašnikov tu 11-50, tam 7-40 K; od gojzdov tu 15-50, tam 4 K.

V zadnjem tarifnem razredu se plačuje pri nas od njiv 6-60 K, na Kranjskem 1 K; od senožeti tu 7, tam 2-40 K; od vrtov tu 32, tam 19 K; od vinogradov tu 7, tam 4-40 K; od pašnikov tu 50 h, tam 28 h; od gojzdov tu 8 K, tam 1-20 K.

Jednako nerazmerje kaže se nam tudi med razrednimi tarifi goriškimi in onimi sosednje mejne grofovine isterske. Tako se postavlja čisti donos najbolj cvetočih sadnih zelenjadnih vrtov Koperskega okraja, ki dajejo najljepše pridelke in najzlahabnejše sadje, od 4-60 K do 50 K, pri nas od 22 K do 60 K. Donos vinogradov in oljčnih nasadov v Istri je odmerjen z 2-20 K do 40 K; pri nas od 6 K do 50 K; od njiv tam od 2 K do 24 K; tu od 6-60 K do 56 K; od gozdov tam od 0-40 K do 6-40 K; tu od 6 K do 15-50 K.

Če primerjamo tarife koperskega in poreškega okraja z onimi v Furlaniji, vidimo, da plača posestnik tam za njive I. vrste 20—22 K; v Furlaniji 45—56 K; za senožeti tam 24—32 K; tu 48—54 K; za vinograde tam 20—40 K; tu 40—60 K;

V zadnjem razredu plača Istra od njiv 3—4 K; Furlanija 5—6-40 K; od vinogradov tam 2—2-20 K; v gradiščanskem okraju v Furlaniji pa 6—7 K; od pašnikov tam 0-08 K; tu 4-40—6-20 K i. t. d.

Najneugodnejše je pa razmerje med našimi in koroškimi razrednimi tarifi. Prepustivši čitatelju primerjanje koroških tarifov z našimi, navajam le, da so na Koroškem obtežene njive prve vrste s 14-50—40 K; zadnje vrste od 1-60—2-60 K. V celovškem okraju znasa donos za gozde I. vrste 7-20 K; zadnje pa 0-60 K; drugod 2—5 K; v prvem, 0-20—0-60 K v zadnjem razredu. —

Že iz teh podatkov je posneti, da je zemljiški davek pri nas previsoko odmerjen ter da trpijo naši posestniki v tem oziru že nad 30 let veliko škodo.

A pri vsem tem bi si bil lahko opomogel posebno naš vinogradnik v zadnjem času, ko je uničila trtna uš vinograde na Ogerskem, Hrvaškem in drugod. Naš posestnik bi bil prodajal svoje vinske pridelke po visokih cenah in si pridobil toliko, da bi bil lahko izhajal v slabih letinah. Toda vsled višjih ozirov vpeljala se je nesrečna vinska klavzula ki je prizadela vsej avstro-ogerski državi ogromno škodo, ter pritiska posebno tu ob italijanski meji na cene in razprodajo domačih vinskih pridelkov.

Tu je bil drugi hud udarec za našo kronovino, in vse prošnje in resolucije proti vinski klavzuli ostale so glas vpijočega v puščavi. To je postal činitelj, s katerim moramo računati tudi za naprej; a visoka vlada bi morala to posebno za našo kronovino, ki je eminentno vinska dežela, v poštev jemati ter našim vinogradnikom na kak drug način na pomoč prihiteti. — Nasprotno! — Kaj vidimo? Vkljub toči in moči, slani in suši, vkljub strupeni rosi, plesnovini, trtni uši in drugim neprilikam, s katerimi se mora boriti naš vinogradnik, siljen je prodajati hektoliter svojih vinskih pridelkov po 20, 24 do največ 32 K, dočim prodaja pivovar, ki vari svoje izdelke v varnem zavetju, na mestu povprek po 28 K. Neverjetno toda povsem resnično je, da prodaja krčmar vino na drobno po 80 do 110 h,

pivo pa po 40—48 h liter. Domači vinski pridelek, otet ujmam in drugim nezgodam s tolikim naporom, je torej v obče na debelo ceneje od piva, na drobno razprodaja se pa dvakrat dražje nego pivo. Kako to?

Jako naravno in lahko umljivo. V Goriškem mestu na priliko mora plačati gostilničar od vsakega na drobno potrošenega hektolitra vina 4-46 K erarskih, 3-57 K deželnih in 8-03 K mestnih doklad, skupaj torej 16-06 K, od hektolitra piva pa 4-40 K; od vina torej skoro 4-krat več nego od piva. In v mestu niso niti še najvišje doklade na vino!

Imamo občine, katere plačujejo od hl. vina po 5-94 K erarskih, isto toliko občinskih in 4-75 K deželnih doklad, skupaj torej 16-63 K; dočim je 98 občin na Goriškem, v katerih se plačuje le po 1 K od hektolitra piva, 14 po 2 K; 59 po 3 do 4 K in 107 po 4 do 4-40 K.

Visoki zbor! Je li mogoče, da obremenimo pri takih odnošajih še više našega kmeta in posestnika ter da mično gledamo, da bi imela naša deželna uprava le 1 K doklad na pivo, dočim ima celo Kranjska po 2 (oziroma v mestu po 1-40 K) in deželna uprava isterska, ki je isto tako vinska dežela, kakor naša, pa po 3-40 K in občina tudi po 3-40 K?

Je li mogoče, da molčimo h temu, da pobira visoka vlada pri nas po 5-94, oziroma 4-46 in 3-72 K od hektolitra vina, našega domačega pridelka, dočim nam ne dopušča več nego 1 K doklad na importirano pivo, hi dela našim pridelkom veliko konkurenco?

Je li opravičeno to morebiti z moralnega stališča? V severnih deželah pijejo vsi sloji prebivalstva pivo. Povišati doklade na pivo tam, bi bilo toliko kakor siliti ubogo ljudstvo nižjih slojev v zganjarije. — Pri nas stoje stvari nasprotno, pri nas je pivo le gosposka (luksus) pijača; težaki pijejo pri nas le vino.

Uvažuje vse to, smo pač siljeni prositi visoko vlado, naj nam poviša doklade na pivo v pomoč našim kmetom in posestnikom in v varstvo naših deželnih vinskih pridelkov. A ne le-ti oziroma nas silijo v to, temuč tudi drugi. Ako pomislimo, da ima pri nas le 70 občin svoje doklade pod 50% na vse izravne davke v pokritje občinskih potrebščin, a da pobira 115 občin po 50% do 100% v isto svrhu, 89 pa po 100% do 200% in 4 celo nad 200%; če jemljemo v poštev, da se sučejo doneski za vzdrževanje ljudskih šol za posamezne okraje med 50% do 120%; če vpoštevamo dalje že prej navedene doklade v prilog deželnega zaloga; če doštevamo temu še odstotke za ceste in bolniške stroške i. t. d., razvidimo takoj, da nam ni mogoče še više obremeniti naših kmetov, posestnikov in obrtnikov, kar je možno doseči pa le tako, da skrbimo za pokritje proračunskega primankljaja z dokladami na pivo.

Uvažuje naposled še to, da stremlje Česka, ki izdeluje in potrebuje mnogo piva, po samostojni dokladi na pivo, da ima mnogo kronovin v Avstriji, ki niso vinske dežele, tak zakon v prilog deželni upravi, predlagam, naj visoki zbor izvoli skleniti:

I. Deželni odbor naj pošlje deputacijo dveh članov k Nj. ekselenciji, g. namestniku v Trst in v ministerstvo na Dunaj, katera naj

a) pospeši: Najvišje potrjenje dež. zakona na pivo, sprejetega v 1. seji lanskega zasedanja;

b) naj izposluje izjemoma za leto 1902 povišanje deželnih doklad na pivo za 2 K od vsakega hektolitra na drobno potrošenega piva v pokritje letošnjega primankljaja, kažoč na anomalijo med dokladami na domač vinski pridelek in pivom;

c) naj izposluje od visoke vlade, da pripusti deželi z ozirom na žalostno stanje naših financ in močno preobloženje naših kmetov in posestnikov z davki in drugimi nakladami, počenši s 1. januarjem leta 1903, od vsakega hektolitra piva 1-20 K, ki se mora odvzeti občinam vsled namestniškega dopisa z dne 29. novembra 1901 števil. 28529/IX ter ji dovoli vsaj še

80 h doklad od hl. piva, tako da bode imela deželna uprava tudi za leto 1903 pravico pobirati 3 K, občine pa 2-20 K od hl. piva.

Gorica, dne 2. januarja 1902.

Deželni zbor goriški.

V soboto popoldne je imel deželni zbor goriški svojo, na 5. uro napovedano četrto sejo, katera se je pa pričela še le ob 6. uri. To pa zato, ker se niso mogli italijanski poslanci v svojem klubu zjediniti glede skupnega postopanja v nekaterih točkah.

Po prečitaniu in overovljenju zapisnika prejšnje seje ter po prečitaniu raznih vlog, ki so prišle na deželni zbor naznani najprej deželni glavar, da je položil italijanski poslanec Panigai svoj mandat, na to pa, da so mu razni poslanci javili nekatere predloge in interpelacije, ki pridejo po dokončanem dnevnem redu na vrsto. Le jednemu meni deželni glavar, da pritiče zaradi njegove važnosti prednost, da se o njem obravnava, še predno se preide k dnevn. redu. To je predlog dr. Gregorčiča glede častnega darila dolgoletnemu bivšemu deželnemu poslancu in odborniku g. dr. Jos. Abrammu. Ker se ni temu od nobene strani ugovarjalo, dá dež. glavar besedo dr. Gregorčiču, ki prečita ta-le predlog:

Visoka zbornica!

Z dnem 2. t. m. se je umaknil iz našega domačega parlamentarnega življenja mož, ki je 39 let nepretrgoma deloval za blaginjo dežele, prej kot deželni tajnik in poslanec, potem kot poslanec in deželni odbornik. Neutruden delavec za koristi dežele in neustrašen boritelj za njene pravice, deležil se je javnega življenja od početka ustavne dobe do danes. Z neumornim naporom pridobil si je v teku let natančno poznanje vse deželne uprave v njenih najmanjših posameznostih. Natančen in vesten ni prezrl niti najmanjše stvarice, ki je bila izročena njemu v rešitev. Do skrupuloznosti nepristransk ni poznal drugega ozira ko onega na pravico in postavo. Varoval se je celo sence pristranosti; za deželo delujoč, je pogosto pozabil svoje koristi.

Mož neomahljivega prepričanja in železnega značaja je znal ceniti in spoštovati prepričanje drugih. Svojih nazorov ni nikoli zatajil, a kadar je potreba nanesla, znal je solidarno nastopiti s svojimi tovariši. Ni bil mož mnogih besedij, ampak vztrajnega dela. Zvest svojemu narodu, je vedno cenil in spoštoval drugorodce ter bil jim pravičen in uljuden. Zato je užival spoštovanje in zaupanje vseh, ki so z njim občevali.

Njegovo delovanje je doneslo deželi mnoge in trajne koristi ter je vredno, da se stavi mladini v posnemalen izgled. Njegov spomin bo časten in trajen v zgodovini goriškega deželnega zbora in odbora. Zato se smatrajo podpisani za opravičene in dolžne staviti naslednji predlog:

Visoki deželni zbor naj blagovoli skleniti:

Častivrednemu gospodu dr. Josipu Abrammu, bivšemu deželnemu poslancu in odborniku, se določi v priznanje zaslug, katere si je pridobil s svojim delovanjem za deželo, in v znak hvaležnosti, katero goji ta do njega, deželni častni dar v znesku letnih 2400 K za čas življenja, ki se mu bo izplačeval iz deželne blagajnice v mesečnih anticipatnih rokih počenši s 1. januarjem 1902.

Deželnemu odboru se nalaga, da ukrene vse potrebno v izvršitev tega sklepa.

V Gorici, 4. januarja 1902.

Dr. A. Gregorčič, Bolko, Klančič, Berbuč, Grča, Jakončič, Štrekelj, Dr. H. Tuma.

Predlog bil je nujnostnim potom obravnavan ter jednoglasno vsprejet.

Na to se preide k dnevnemu redu.

Proračuni zalogov, oskrbovanih pe deželni upravi, se odstopijo fin. odseku.

Poročilo odseka izvoljenega v zadnji seji v zadevi zgradbe nove deželne norišnice v Gorici se odstopi na predlog

poslanca Dottori-ja deželnemu odboru z naročilom, da to zudevo še enkrat prouči, ter da stavi o svojem času primerne predloge deželnemu odboru. Za ta predlog so glasovali vsi slovenski poslanci in izmed ital. poslancev gg. Dottori, Verze-gnassi, Venuti, Michielli in Holzer.

Od predloga posl. Berbuča glede deželne davščine na pivo, katerega je stavil v zadnji seji in katerega prijavljamo danes na drugem mestu, bili sti sprejeti prvi dve točki.

Dovoli se podpora v znesku 26 000 K za zgradbo mostu Gradišče-Zdravščina. Vsi stroški za zgradbo tega mosta so proračunjeni na 200.000 K.

Sprejme se v vseh treh branjih načrt zakona glede uravnave hudournika Grajsčeka; dežela prispeva z 20%, ki znašajo 11.200 K; država s 70%, ki znašajo 39.200 K; občina z 10%, ki se pa pokrijejo z robotami.

Upokojenemu deželnemu uradniku Mrevljetu se dovoli pokojnina v znesku 2200 K. Na prošnjo občine Trenta se dovoli podpora zaradi bede, ki je nastala vsled slabe letine, 500 K. Posestnikoma Kofolu in Jarcu na Bači za napravo brani ob Bači se dovoli 500 K. C. kr. kmetijski družbi za razne naprave in potrebščine se dovoli podpora 5000 K.

V prizivno komisijo za odmerjenje osebnega dohodninskega davka so bili izvoljeni kot člani gg.: A. Casagrande, Leop. Bolko, dr. Jos. vit. Tonkli, Josip Naglos; za namestnike gg.: Hektor Tomasini, Ant. Jakončič, Edv. pl. Claricini in Jos. Chiozza.

V prizivno komisijo za odmerjenje obrt. davka pa je bil izvoljen kot član dr. Nik. Tonkli, a za namestnika Peter Saccinelli in Fr. Mozetič.

Na to prečita posl. Štrekelj svoj predlog, vsled katerega naj se postavi v proračun za tekoče leto znesek 50.000 K za obrestna posojila in sicer 30.000 K za vipavsko dolino in 20.000 K za Kras.

Na predlog posl. Marani-ja se odstopi Štrekljev predlog finančnemu odseku.

Dr. Tuma predlaga: Visoki deželni zbor naj pozivlja vlado, da prej ko prej vse potrebno ukrene, da se napravijo potrebni načrti za popravo mosta in uravnavo hudournika Šijaka pri Kobaridu, da se odstrani vedno preteča nevarnost preplavljenja tamošnje okolice ter da te načrte tudi izvrši. Ob enem predlaga da naj deželni zbor za najnujnejša dela dovoli takoj 1000 K podpore. Ta predlog odstopi se peticijskemu odseku.

Isti dr. Tuma predlaga, naj se natanjko preiščejo nedostatki, ki so se dogodili o priliki zadnjega nakupovanja plemenske živine od strani c. kr. kmetijske družbe za gorati okraj naše dežele. Predlog se odstopi deželnemu odboru.

Poslanec Michielli čita interpelacijo glede postopanja nadučitelja Chiarottini-a v Medeji, s katero se zahteva, da se ga odstrani iz Medeje.

Poslanec Naglos interpelira naučno upravo glede šolskih prostorov v Korminu in pa glede obrtnega nadaljevanja šole istotam.

Poslanec dr. Venuti prečita interpelacijo naslovljeno na ministerskega predsednika kot voditelja ministerstva za notranje reči zaradi prepovedi shoda društva „Gioventù Friulana“, na katerem shodu se je imelo mej drugim govoriti tudi v zadevi ital. vseučilišča v Trstu.

Isti dr. Venuti stavi nujni predlog, vsled katerega naj deželni zbor vlado pozove, da konečno vendar jedenkrat vse potrebno poskrbi, da se resno začne dela za zgradbo mosta čes Sočo pri Barki ter da se ista že v tekočem letu dovrše. Predlog je bil sprejet.

S tem je bila seja končana in sedanje deželnozbornsko zasedanje odloženo.

Dopisi.

Iz Lokavca. — V „Soči“ 31. dec. se je zopet v me zakadil lokavski učitelj. Ta — učiteljski fragment spada pač v tisto vrsto ljudij, katere bi se moralo prav za prav prezirati, ali ker ima ta

človek tako drzno čelo, da si upa poštenemu človeku, ki ni navajen lagati, zabrusiti v obraz psovko „lažnik“, moram že dati sledeče pojasnilo:

Mar mi ne spričuje cela občina, da ste strastno agitiral? Mar ne vedó tega tudi pri „Soči“? Mar ne ve tega tudi dr. Tuma, kateremu ste zmago že obljubili, ki pa je toliko lahkomišeln, da gre takemu revšetu brez vsacega upliva na limanice. Ako bi ne bilo za me premočnostno se s takim človekom vlačiti po sodnijah, bi vas gotovo tožil in vam privedel toliko prič in celo od vaših pristavev ter vam napravil toliko stroškov, da bi vas gotovo minila vaša bahatost.

Da pa vas naše ljudstvo vsaj nekoliko spozna, objavljam tukaj pismo, katero ste mi pisali in iz katerega naj čitatelji sami spoznajo kdo je lažnik.

Evo pisma:

„Dragi pane!

Ker sem mlajši in ker sem bil od Tvoje strani vedno od mojega dohoda do danes vedno prijazno sprejet, zato Te prosim, da oprostiš mojemu sedanjemu političnemu delovanju. Težko mi je bilo to priznati, ali da spoznaš in razsodiš moram Ti Tebi kot osebi opravičiti moje delovanje, kar upam, da ne boš zlorabljal.

Znano Ti je, da so vsi učitelji te stranke razun treh in ker kot učitelj me veže že stan in dana beseda, sem prisiljen tako postopati, ali pa se moram celemu učiteljskem stanu zameriti.

Zameril bi se isto okrajnemu šolskemu svetu, katerega sem ravno sedaj naprosil za veliko reči, posebno pa, ker sedaj mi bodo odmerili drugo kvinkvenijo in kmetski zastopniki bi gotovo vso stvar zavlekli.

Tretjič tudi Lokar mi je ljubši nego Grča kot poslanec, če ne drugače vsaj radi tega, ker je domačin.

Kar občujem z našimi ljudmi so skoro vsi za njega. Spoznal sem tudi v tem občevanju, da si jim priljubljen, ali da bi Te sedaj slušali bo težko, ker glavna agitacijska moč izvira iz Ajdovščine, ker tam so vsi edini in bodo delali na vse kriplje. Kolikor sem sedaj poučen, ako ne lažejo bo tudi cel okraj zanj, celo Plače so že pridobljene.

Koliko sovraštva si nakoplješ na glavo to boš sam priznal. Res je, da si neodvisen ali eden med tolikimi posebno pred inteligentnimi, bi ne želel, da bi bil. —

Zato Te prosim opusti vsako akcijo v to svrhu, ravnatoliko vem, da Te ne zanima Grča. Preskrbel s em popolnoma da, imaš popolnoma krit hrbet ker „Soča“ ne bo poročala iz Lokavca niti kdo je izvoljen niti na katero stran, ako Ti opustiš agitacijo. Ker kakor rečeno težko boš zmagal in to Bog mi je priča bi Ti ne želel, da bi dobil ta moralni udarec.

Zato Te prosim Pane še enkrat in uzdrži se volitve ali če ne volitve vsaj agitacije in spoznal bodeš, da bodeš prav ravnal.

Verujmi, da mi je težko ali ni mi mogoče drugače in to le radi Tebe radi Tvoje osebe in zato sem Ti to naznanil, Tebi kot osebi.

Presodi in prevdari sam vsestransko in opravičil boš mene in samega sebe, potem učini kar Ti svetuje Tvoj razum.

Vedno s prijateljskim pozdravom

Tebi udani,

Tomažič I. r.“

Ljudje božji, čitajte in strmite!

J. Vidmar, župan.

Dostavek uredništva. — E učitelje, učitelje! Ali bi ne bilo bolje za Vas in za otroke, ki so izročeni Vaši vzgoji, da vzamete raje slovnico v roke ali pa da se vrnete zopet na kako vadnico, da se tam navadite vsaj nekoliko bolje slovenski pisati? Ako piše učitelj taka pisma, s takim slogom, kaj smemo pričakovati od otrok, katere podučuje tak učitelj?

S Tolminka. — Čitali smo v predzadnji števil. cenj. lista „Gorice“, da

je cena petroleju izdatno padla. Kako je neki to, da mi hribovski mali trgovci še vedno drago plačujemo petrolej v Gorici, namreč: najnižjo ceno za eden zaboj istega, smo do najnovejšega časa morali plačati v Gorici po 12 kron, ne glede na vožnjo do 60 vin. Torej nas hribovske trgovce stane kilo petroleja na dom postavljen 45 vin. in liter okroglo 39 vin. Kje je torej tisti ogromni (skopušni) dobiček, katerega predbaciva dopisnik našim trgovcem na deželi, ako bi se petrolej prodajal tudi po 44 vin. liter? Koliko se ga pa posuši in izgubi, tega dopisnik ne ve povedati. Ako bi pa trgovci na deželi vdobili petrolej, kakor piše dopisnik, namreč: po 14 krajcarjev liter v mestu, bi gotovo ne bil tudi na deželi dražji nego po 17 kr. oziroma 34 vin. liter. To pa mora vsak pošten človek pripoznati, da pošten dobiček mora vsak delavec imeti. — Torej trgovci tudi dela in pa še več: on mora tudi blago upati, ker se večkrat pripeti, da mora svojo tirjatev zgubiti. Tega zadnjega g. dopisnik ni upošteval. Potemtakem je petrolej v naši Gorici proti drugim mestom najdražji.

Dostavek uredništva. — Mi konstatiramo še jedenkrat, da smo vest o padli ceni petroleja posneli iz lista „Naša Sloga“ ki izhaja v Pulji. Uredništvo „Naše Sloge“ trdi namreč, da se je o tej stvari informiralo pri raznih trgovcih in da so mu ti zatrdili, da je po večjih mestih v resnici cena petroleju zdatno padla. Ako so torej poročila „Naše Sloge“ neutemeljena, potem je seveda neutemeljena tudi naša vest, katero smo posneli po „Naši Slogi“.

Iz hribov dne 31. decembra 1901. Kako je bilo pri volitvah v baški dolini, je že znano. Ta moja malenkost je bila tudi poleg, a ni imela volilne pravice. Šel sem toraj iz Grahovega proti Podbrdu peš — videl sem kraj nesreče nesrečno-nespametnega Pičulina! Zanut! Zanut! Pamet, pamet! Podbrdom sem si ogledal tunel, vdaril sem jo „k pošti“, da si okrepčam svoje ude! Salon pri Torkarju je res lep — prelep za hribe in kmečke goste! Nekaj menj bahanja pa več odritostčnosti! Drugi dan (nedelja) vdaril sem jo na Bukovo popoldne. Da bi ne šel! Dva očalarska učitelja: Kašča iz Grahovega in Kokole iz Podbrda prišla sta na Bukovo oznanjevat evangelij Tume, najbrže po naročilu šol. sveta iz Tolmina. Učitelj Kašča je poudarjal proti nekajim poslušalcem, da treba duhovnikom plačo znižati (slepec govori o barvah), a učiteljem zdatno povišati. Sekundiral mu je Kokole, kateri je imenoval onih 100 gld. poviška pri učit. plači — beračijo! „Vprašam svitile milijone“ tako pravi Kokole. — Vspeh sta pa imela na Bukovem; ali sta se podala po agitiranju v farovž „sklede lizat“, se ne ve! — Domačega učitelja Kogoj-a ni bilo videti ker je bil bolan za — šolo.

V pondeljek (drugi dan) zvečer, po noči hodil je pa agitirati za kranjsko luč Tume! Niso ga najbrže pustile napredne laborike na miru, ktere sta si hotela pridobiti ta dan 2 agenta Škornikova, 2 Štefnovega, kojim je prišel na pomoč sam P. Poličan Murhakkuc iz Cerkna. Pridružil se je tem apostelnom, pojdite in učite vse Bukovce — nek domač prerok iz Kajce, kateri bi bolje storil da „bi bil doma zaspal“!

„Žmavc“ je pa podelil tem Tumovim misijonarjem — Jožko iz Tolmina! Potrudil se je bil že celo v večer na Bukovo iz same ljubezni do lepote v naravi in veličastnosti naravnih prikazni v luni, kar je občudovanja vredno! Velika nevarnost preti sedaj Blasnikovim dedičem za „Pratiko“!

Drugi dan (19 nov.) počastil je isti Jožko opazovalec naravnih pojavov, tudi „klerikalno trdnjavo“ Cerkno. Tu so se dobile lepe duše: Vrtovec, tiskar Gabršček z judovskim nosom (zatekel mu je dan prej v Otaležu) in Modrijan. Ali je imel tiskar revolver pri sebi, ni natančno dognano; pa saj je bil v sigurni družbi; z dacarjem. Zakaj? to vesta oba, pa

drugi tudi! Videti je bilo ta dan v Cerknem praznje oblečenega tudi znanega Drejčka, kateri je same ihte, da je tema premagala razcvitljene naprednjaške buče, tulil in se po tleh valjal kakor znana žival ki ni hodila v šolo in zna vendar i — a! Vračal sem se via Grahovo v domač kraj. Na Grahovem so pa ljudje stikali glave vkup in si šepetali: „Učiteljev oče je že 80 let star; davi se je odpeljal v Gorico a sin ni vstal, da bi očeta pozdravil in se poslovil; ta ne pozna 4. božje zapovedi!“ Gospod urednik, če bo Vam všeč, o priložnosti zopet kaj!

(Le dajte! Ur.)

Domače in razne novice.

Za „Šolski Dom“ so plačali predsedništvo: Anton Berlot, župnik na Vogrskem, 12 K; dr. Josip Abram, odvetnik v Gorici, 200 K; neimenovan dijak z geslom „zrno do zrna-pogača“ 471 h, katere je zbral v starem letu za „Šolski Dom“. Presrečna hvala, a obilo posnemalcev.

Našemu upravnistvu je došlo: J. Feltrin, vikarij Deskle, tretji obrok ustanovnine 50 K; Ivan Leban, kurat na Ljubuškem 10 K; I. Zornik, trgovec v Gorici 5 K. Hvala.

Za otroški vrt v Podgori je daroval dr. A. Pavlica 2 K. Hvala.

Imenovanje. Ministerski predsednik kot voditelj ministerstva za notranje reči je imenoval c. kr. namestn. tajnika in voditelja okr. glav. v Sežani g. Antona Rebeka c. kr. okr. glavarjem.

Letni občni zbor slovenske Čitalnice v Gorici. — V soboto zvečer ob 6. uri se je vršil devetintrideseti letni občni zbor goriske slov. Čitalnice. G. predsednik prof. Šantel je pozdravil zbrane s kratkim jedernatim nagovorom v katerem je poudarjal, da je bilo delovanje vseh dosedanjih čitalničnih odborov vedno nato naperjeno, da se v slovenski goriski Čitalnici osredotoči socijalno življenje goriske slovenske inteligencije.

V tem smislu da je deloval tudi sedanjí čitalnični odbor ter da se je ogibal vsega, kar bi utegnilo zanesti nesrečni goriski razdor tudi v to društvo, v katerem naj bi v društvenem oziru mirno drug poleg drugega izhajali gospodje sicer različnega političnega mnenja. Pri vsem tem pa se je vendar dogodilo, da je izstopilo meseca decembra 24 članov iz Čitalnice zaradi tega, ker je čitalnični odbor sklenil, da je pripravljen vsakokrat dovoliti čitalnično dvorano „glasbenemu in pevskemu društvu“, le 1. dec. min. leta ne, ker so bila takrat ravno pred deželnozborskimi volitvami strankarska nasprotstva najbolj napeta in bi se znal vsled tega zanesti žalostni goriski razkol tudi v gorisko Čitalnico, katero nevarnost za obstanek društva pa je bilo vsakako treba preprečiti.

Vzlic temu pa, da je toliko članov izstopilo, rekel je predsednik, šteje Čitalnica še vedno 107 domačih in 16 vnanih udov. In s tem je obstanek tega najstarejšega narodnega društva v Gorici popolnoma osiguran.

Konečno seg. predsednik v toplih besedah spominja dveh društvenih članov, ki sta umrla med letom, in to sta g. Ivan Dekleva in g. prof. Kragelj.

Člani so se v znamenje sožalja dvignili se sedežev.

Potem prečita g. odbornik Mercin a namesto nenavzočega g. E. Klavžarja tajniško poročilo, katero je bilo sprejeto brez ugovora. Istotako je bilo sprejeto brez ugovora poročilo g. denarničarja Komaca, iz katerega je bilo razvidno, da se nahaja društvo v jako ugodnem finančnem položaju. Za tem so sledili razni predlogi nekaterih društvenih članov, na kar se je prešlo k izvolitvi novega odbora in pri kateri so bili izvoljeni jednoglasno sledeči gospodje:

Predsednikom: gimn. prof. Anton Šantel; denarničarjem: Ivan Pirjevec, rač. svetnik. Odborniki: Berbuč Ivan, c. kr. profesor, Fon Josip, sodni tajnik, Klavžar Milton, adjunkt na deželni kmetijski šoli, Mercina Ivan, c. kr. vadični učitelj, Premrou Ludovik, želez. uradnik, Sivec Franc, c. kr. vadm. učitelj. Namestnikom: Dr. Kos France, c. kr. profesor, Vidmar Josip, trgovec in posestnik, Fr. Vodopivec ces. svetnik.

Pri konstituiranju odbora je bil podpredsednikom izvoljen g. Ludovik Premrou, tajnikom gosp. Milton Klavžar.

„Napredni“ učitelji v dež. zbornici. — Ždi se, da nekatere bolj „napredne“ med „naprednimi“ učitelji hudo peče, ker se jim ni posrečilo vsiliti v dež. zbor može, ki spadajo pač v krmo

ali pa v vaško „univerzo“, nikakor pa ne v dež. zbor. Tisti dan, ko je bilo na dnevnem redu overovljenje izvoljenih poslancev, opazili smo namreč med poslušalci tudi več „naprednih“ učiteljev. Da so dali svoji jezici duška, razbijali so in ploskali, kar se je dalo, ko je bila izvolitev poslanca K. uničena. Se ve, ako bi ne bil ta izvoljen, bil bi prišel v zbornico Vrtovec, ki v šoli ne more govoriti, pač pa po krčmah in po shodih. Pomagal jim je tudi neki upokojen tovariš — ki nima doma!

Pustimo jim to „priprosto“ zabavo, saj V. ne priploskajo v dež. zbornico, četudi se na glavo postavijo!

Izvežbani juristi, ali pa jedna za — predpust. — V smislu § 53. dež. volilnega reda pristojna je dino le deželnemu zboru razsojati, katere izvolitev poslancev naj se potrdi in katere naj se ovrže. Naj bo pa ta razsodba krivična ali pravična, obveljati mora ista, ker je deželni zbor v tem pogledu najvišja instanca. To dejstvo obstoji in ga ne more tudi nikdo prenakniti. Le naši izvežbani „napredni“ juristi, kakor jih je svoječasno imenovala — „Edinost“, iznašli bodo baje nekaj novega. Kakor se nam namreč poroča, zahteval je dr. Treo od deželnega glavarja, naj mu isti izda pismo potrdilo — kak dekret ka-li! — da je bila njegova izvolitev ovržena, češ, da hoče proti temu — rekurirati. Že taka zahteva sama na sebi je za izvežbanega jurista nekako čudna, kajti po našem mnenju zahteva dr. Treo lahko le prepis zapisnika dotične seje, v kateri je bila njegova izvolitev ovržena, nikakor pa ne kako potrdilo, ali celo kak — dekret.

No, bodisi pa temu kakorkoli, rado vedni smo vsekako, kje da bodo ti „izvežbani juristi“ iztaknili tisto instanco, ki je v stanu ovreči tozadevni deželnozborski sklep.

Kaj pa, ako bi bila ta „instanca“ — „izvrševalni odbor narodno napredne stranke“?

Omika „naprednih“ pevecv. — Poročajo nam: V nedeljo po noči sta se sprla dva „napredna“ pevca v gostilni pri črnem orlu zaradi plačila nekega dolga treh goldinarjev. Iz prepira je nastal pretep. Le posredovanju krčmarjevemu in nekega drugega gospoda se je posrečilo, da sta se „omikana napredna“ pevca pomirila.

Dražba časopisov v goriski slovenski Čitalnici. — Opozarjamo p. n. gg. člane slov. Čitalnice v Gorici, da se vrši jutri zvečer ob 6. uri v isti dražba časopisov.

Pretep. — V petek je nastal v Lokavcu hud pretep. Nazadnje je začelo padati kamenje. Pri tej priliki je bil 40letni Valentin Voncina tako težko ranjen, da so ga morali prepeljati v bolnišnico usmiljenih bratov v Gorici kjer leži v smrtni nevarnosti.

Čitalnica solkanska bode imela svoj letni občni zbor dne 12. t. m. ob 4. urah popoldne v društveni sobi. — Dnevni red po društvenih pravilih. — K obilni udeležbi vabi.

Odbor,

Društvo za zavarovanje živine v št. Andrežu je imelo včeraj svoj redni letni občni zbor. Natančneje poročilo o tem zboru priobčimo drugikrat.

Nova mlekarnica se je ustanovila v Staremselu pri Kobaridu. Pravila so se že predložila v potrjenje.

Narodno gospodarstvo.

(Dalje).

Že danes pridelujejo ameriške Zedinjene države največ premoga, železa, jekla in strojev. Premog se uvaža že na jug Evrope zaradi svoje nizke cene. On stane v Zedinjenih državah 5 K 50 h za tono, dočim naš navadni rjavi premog iz Češke stane 8 K.

Slično vplivajo Zedinjene države tudi na svetovno trgovišče Anglije.

Saj so preteklo leto tudi že na Rusko vpeljali 1,000,000 ton premoga. Tako preženó Nemčijo, ktera potem pritiska na Avstrijo.

Vožnja do morja stane le 64 h. Še neugodnejše za Evropo se kažejo dobavni stroški mominionskih rudnikov v Kanadi. Ti dobivajo od vlade pridelovno nagrado za meterski stot. To leto iznaša ta nagrada 1 K 50 h pri meterskem stotu in preneha šele leta 1907. Tudi brez državne podpore preneso ti rudokopi vsako tekmovanje. Ta pridelek stane danes 2 K 70 h. S priračunanimi stroški za vožnjo do Liverpoola na Angležkem pride meterski stot komaj na 3 K 50 h. To da misliti. Govornik je podal s pomočjo števil neizmerno pridelovalno zmoglost Amerike. Tako n. pr. smo izvedeli, da Amerika izdeluje na leto po 24 mi-

Ijonoj meterskih stotov samih šin, Avstrija samo 1/2 milijona. Kolikor Avstrijska izdeluje šin, izdelava Amerika na leto samo žičnih žeblicev.

Nektere fužine v Ameriki same izdelajo po 7 milijonov meterskih stotov šin, toliko na mesec, kakor vse avstrijske na leto. Sedem avstrijskih fužin izdeluje na leto 300.000 meterskih stotov debele pločevine. Posamezne fužine v Ameriki pa po eden milijon in še čez!

Ene same fužine so v Avstriji, ki izdelujejo po 100.000 meterskih stotov valjčaste žice; a v Ameriki so nekatere, ki prirejajo leto za letom po eden do dva milijona meterskih stotov.

V Ameriki izdelujejo posamezne fužine posamezno strogo ločeno robo. Tako n. pr. nekatere le šine, druge zopet samo žičaste žeblice, zopet tretje le „hlape“ pri šinah, in še druge le železne palice itd. V Avstriji pa se mora vsaka fužina pečati z vso v trgovini nahajajočo se „šaro“. Tako je Amerikancem mogoče za vsako vrsto izdelkov prirediti posebne priprave, ki namestujejo človeško moč. Ako upoštevamo redko naseljenost ameriško, potem velike železnice, se prepričamo, da Amerika neizmerno pridrujuje ter da je prisiljena svoje izdelke vreči na vnanja trgovišča.

Amerika pa ne bode obdržala le svojih odjemalcev, ampak si bo še novih pridobila.

Glede cen se ne more nobena država kosati z Amerikanci.

Ravnatelj Günther je navedel besede predsednika Ch. M. Schwaba „United States Steel Corporation“, glaseče se, da Amerika mora delati tudi v slučaju izgube, samo da svoje fužine obdrži v polni delavnosti.

Predsednik Mac Kinley je naglašal v svojem govoru v Buffalu pred umorom, da mora Amerika svoj preobitek razpečati v inozemstvu. Radi tega je nasvetoval in priporočal, naj se pomnoži brodovje, in naj se delajo novi parobrodi s plitvejšim plovom. Ti naj ameriško blago prevažajo v vse dežele.

Končno je govornik poudarjal, da je tudi kmetijstvo prizadeto pri rešitvi tega uprašanja, kajti povsem enako je, ali bode brodovje prevažalo pšenično moko, ali železo, ali kakršenkoli drug obrtniški izdelek. Obrtniki in kmetovalci morajo slošno napredovati, vzajemno postopati. Vsako razprtijo velja preprečiti, kajti le tedaj se bo mogoče ameriški konkurenci uspešno braniti. (Priznavanje.)

Slično se godi z drugimi koristnimi in lepotečnimi izdelki. Da, celo v pridelovanju sladkorja nas potiskajo v kot. V zadnjem desetletju je uvoz obrtniških izdelkov narasel na 560 milijonov gl. v zlatu. Trgovinska bilanca pa izkazuje preostanek ene cele milijarde. Enako narašča tudi bogatija glavnic. Velikega pomena so skladišča jekla. Oni znašajo 2200 milijonov gl. v zlatu. To daje ameriški obrti pretežnost. Najprej so Amerikanci zaprli svoja trgovišča tujim izdelkom, sedaj se pa polastujejo tudi evropskih trgovišč drugega za drugim. Po izjavi senatorja Lodge in državnega tajnika Haya hočejo pridobiti nadvlado čez svetovno trgovino. Kako naj si pomagamo? Najprej si moramo domača trgovišča osigurati za domače pridelke in izdelke kmetijstva in obrti. Pri tem pa nam bo skrbeti, da izvoza v inozemstvo ne izgubimo. A ta obramba naj bode mednarodna.

Tudi naslednji govornik, baron Rokitsky, voditelj štajerskih kmetijskih zavetnikov, je naglašal vzajemno delovanje kmetijstva z obrtjo. V očigled izvršujočega se poročstva obeh skupin, kmetijske in obrtne, naj se poprejšnji dogodki pozabijo. Govornik je nasprotoval učnemu stavku Brentana, da bi zemlja vedno manj rodila ter da bi varovalna carina ubožala ljudstvo.

Pridelovalni stroški ameriške pšenice znašajo 7 K za meterski stot, dočim pri nas znašajo okoli 18 K, na Ogerskem ne pod 14 K. Če premislimo, da voznina po morju in po železnici od Novega Jorka od Liverpoola znaša samo 40 h za meterski stot, dočim pri nas za miljo stane 4 h, najdemo, da stane meterski stot ameriške pšenice k nam postavljen samo 10—11 K. Slično opazujemo tudi pri toščici. Ameriška slanina se dobiva že v Pragi. Čuda naglo se širi uvoz ameriškega sadja. Samo v Nemčijo se je pred 4 leti uvozilo za 9 milijonov mark svežega sadja. Temu se more od pomoči le z vzajemnim postopanjem z Nemčijo. Še na Dunaju se čuti ameriška konkurenca. Vzrok temu je baje Dingley-tarif z dne 29. julija leta 1897. Proč z občo največjo ugodnostjo pri sklepanju novih trgovinskih-političnih vezij. Po sklepu kratkih trgovinskih-političnih pogodb si moramo osigurati bodočnost.

Centralni ravnatelj Otto Günther

(akcijska družba R. Ph. Wagner) je govoril o ameriški konkurenci na trgovišču za železo. Naglašal pa je, da njegova izpeljevanja veljajo tudi za druge panoge obrtnijstva.

Na podlagi obilnih podatkov je predaval govornik o ameriški obrtniji z železom.

Voznina pensilvanskega železa do plavžev stane za 1300 km le 58 h pri meterskem stotu, torej komaj desetino naše voznine. Izven tega pridobiva ameriška obrtnija veliko po svojem izvrstnem premogu. Avstrija je primorana večino svoje potrebe kriti z inozemskim premogom. Najboljša vrsta premoga stane v Ameriki 1 krono za meterski stot, a pri nas 3 krone 20 h. Glavni rudokopi za železo leže v Alabami, v Pensilvaniji in v Kanadi. Iz Alabame in Kanade se izvozi največ železa. Tamošnje železo stane pri nas 5 K 40 h.

(Konec pride.)

Izjava.

Starašinstvo občine Lokavec, zbrano v svoji redni seji dne 4. januarja 1902, je na predlog obč. starašine Rebeka sklenilo enoglasno, da obsoja brutalne, lažnjive in škandalozne dopise v „Soči“, s kojimi se napada: tukajšnjega obč. priljubljenega župana gosp. Josipa Vidmarja, preč. gosp. Stefana Krkova, vikarja v Lokavcu in preč. gosp. Edvarda Meznaršiča, kurata na Otelci. Ob enem jim izreka starašinstvo svoje popolno zaupanje.

Lokavec, 4. jan. 1902.

Jožef Slokar, Franc Krapež, Janez Kovač, A. Slokar, A. Rustja, And. Likar, And. Krapež, podžupani.

Franc Čermelj, Ant. Kompara, Jakob Slokar, And. Polanc, Franc Krapež, Rafael Velikonja, Jožef Krapež, G. Lokar, Jožef Kovač, Jožef Batagelj, Ant. Suban, Andr. Lokar, A. Zorn, And. Nemeč, starašine.

Loterijske številke.

4. januarja.

Grac 1 40 78 87 64
Dunaj 63 8 72 22 56

140.000 kolčij

Riparija portalis in Rupestris monticola

100 komadov 1 krono, pri večji množini se cena združi znižja, odda

Oskrbništvo grofa Žige Attems v Podgori.

Šimenc Fric

krčmar

v Gosposki ulici hiš. št. 19,

„Alla città di Gorizia“

toči raznovrstna bela in črna vina ter postreže z vsakovrstnimi okusnimi jedili.

Priporočila se toplo svojim rojakom v mestu in na deželi.

Najbolje tamburice izdeluje in razpošilja

Prva sisička tvornica tambura

J. Stjepušin, Sisak, Hrvatska.

Odklikovana na pariški svetovni razstavi l. 1900 in milanski razstavi l. 1896. Cenike pošilja na zahtevanje vsakemu brezplačno.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

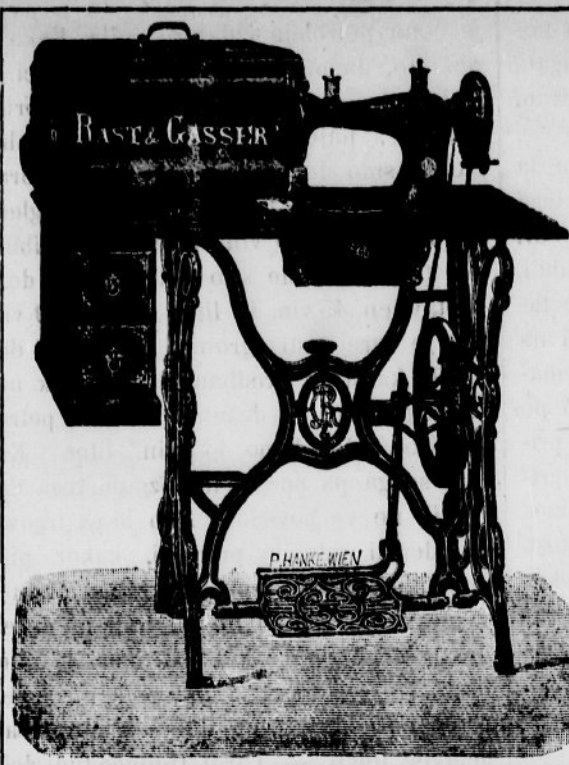
prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Šemeniški ulici h. št. 1.

Stroji za poljedelstvo in vinarstvo.

Šivalni stroji

vseh sistemov.

Štedilne krušne peči za družine. Sesalke (pompe) za vodo in vino.

Cene so take, da se ni bati nobene konkurence.

Edina zaloga v Gorici

Berthold Kraus, na Travniku

hiš. št. 16, zadej pri dvorišču.

Kdor se želi o tem prepričati, obrne naj se za poskušnjo na dotično firmo in gotovo bo čez vsa pričakovanja postrežen.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporočila

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

briskih, dal-matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštna.

Dobro ohranjen križev pot je na prodaj.

Kje? pove upravnistvo našega lista.

C. kr. priv. tovarna

nepremočljivih tkanin

M. J. Elsinger & Söhne na Dunaju,

priporočila svojo bogato zalogo nepremočljivih tkanin in pokrival za vozove, platnenih nadkrovov za gostilne in kavarne, konjskih ogrinj, dežnih plaščev in oblačil za delavce, ameriškega in povošenega platna in tapacije

Glavna zaloga pri

F. Primas, Gorica

na Travniku št. 16

zadej pri dvorišču

Priznanje iz kroga velespošt. domačega ženstva!

Gg. Žnideršič & Valenčič

II. Bistrica.

Ne dam mnogo na pretiravana časnikarska hvalisanja blaga, a vendar sem vsled Vašega inserata poskusila s testeninami Vaše tvrdke, četudi skrajno nezaupljivo.

Resnici na ljubo pa Vam moram izjaviti, da so Vaše testenine zares izborne ter presegajo po kakovosti druge enake izdelke.

Nezaupljivost, katero se ima do testenin drugih tovarn, nikakor tedaj ne velja za Vaše izdelke.

S spoštovanjem

I. Črnagoj,

nadučiteljeva soproga.

Ljubljana Barje, 28. nov. 1901.

Prošnja tvrdke: Prosimo pazite na naše prave testenine, ker se skuša druge izdelke za naše prodajati; slučajev in pritožb imamo obilo. Naše testenine so vzlic neznatno višji ceni, cenejši kot druge, ker so kuhane dva do trikrat večje in se jih zaradi tega znatno manj od drugih potrebuje.

Peter Drašček,

trgovec jedilnega blaga v Gorici, Stolna ulica št. 2.

Priporočila se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplen sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev v Gorici, Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na teden-ke ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporočila se slav. občinstvu.